

Yhtäkkiä olimme tärkeitä

Eräs Dr. Meltzer osuvasti sanoi: “If you need thanks and a fruit basket, anesthesia is not for you.” Tämä on totta, sillä synnyttäjiä lukuun ottamatta anestesialääkäri saa harvoin kiitosta työstään.

Harva maallikko tuntee kunnolla edes tietävän, mitä anestesialääkäri tekee. Monelle potilaalle anestesialääkäri on äidin lisäksi ainoa, joka kysyy syömisen perään. Nokkelimmat tietävät, että prepoliklinikalla anestesialääkärille kannattaa ylistää omaa kuntoaan ja suorituskykyään, vaikka kirurgille olisi kerrottu asiat juuri päinvastoin. Vitsikkäimmät yksilöt haluavat ilahduttaa anestesialääkärää nuijanukutusvitsillä, jota anestesialääkäri ei varmaankaan ole koskaan aiemmin kuullut. Joillekin anestesialääkäri on imbesilli, joka yrittää tyrkyttää ”selkäydinpuudutusta” lässyttäen jotain kivunhoidosta, sydämen vajaatoiminnasta ja vaikeasta keuhkosairaudesta. Vaikka sanoohan sen nyt järkikin, että helpompi on vain nukkua, kuin tuntea hetkellistä epä mukavuutta pistoksen muodossa! Riippumatta siitä, kuinka kovasti anesthesiatimi on ponnistellut pitämään

potilaan hengissä ja veren verenkierrossa, lopuksi pitää muistaa kiittää tarinan todellista sankaria, kirurgia.

Anestesialääkärin tehtävä on yksinkertaisuudessaan olla näkymätön; kuin haamu, joka käy tekemässä taikojaan ja poistuu jälkiä jättämättä. Tämän haamun onnistumisen mitta tuntuu olevan se, että kaikista toimenpiteistä huolimatta mitään ei tapahtunut: verenpaine ei noussut tai laskenut, hemoglobiini ei muuttunut, potilas ei ollut kipeä, aikaa ei kulunut, kirurgi ei suuttunut. Päivän lopuksi tuo haamu voi katsoa itseään vessan peilistä ja kehua itseään (”hyvin sä pärjäsit!”), koska kukaan muukaan ei sitä tule tekemään.

Viime keväänä kaikki muuttui. Se alkoi huolettomuutena, eteni kevyeen huoleen, suurempaan huoleen ja lopulta esipaniikkiin. Kun jopa Pohjois-Italian kaltaisessa sivistyneessä paikassa ihmisiä alkoi kuolla kuin kärpäsiä ja ventilaattorit, tehopaikat sekä henkilökunta alkoivat loppua kesken, käynnistyi vimattu suunnitelma Suomen pelastamiseksi samalta kohtalolta. Valtakunnan lööppimediassa saakka pohdittiin, riittävätkö ventilaattorit ja montako ihmistä tarvitaan koronapotilaan kääntämiseksi

Anestesialääkärin tehtävä on yksinkertaisuudessaan olla näkymätön.

proneen. Erityinen huoli nousi anestesia- ja teho-
hoitohenkilökunnasta, erikseen mainiten anes-
tesia- ja tehohoitolääkärit. Tavallinen rahvaskin
oli kuullut, että koronainfektion vakavammassa
muodossa voi joutua hengityskoneeseen — ja
oli vain yksi ammattiryhmä, jotka näitä henkeä
pelastavia taikaputkia osasivat ihmisten henki-
torveen laittaa. Yhtäkkiä jokainen taviskin tun-
tui tietävän, mitä anestesia- ja tehohoitolääkäri
tekee. Potilaiden nuijanukutusvitsit korvautuivat
”teette tärkeää työtä”-kannustuksilla.

Alkukevään mylly pyöri ahkerasti: saleja
suljettiin, anestesiahoitajia koulutettiin teholle,
anestesia- ja tehohoitolääkäreitä koulutettiin leikkaussaliven-
tilaattorien käyttöön hätätilanteessa, tiloja rai-
vattiin, ohjeistuksia mietittiin, Etelä-Euroopan
kollegoihin pidettiin tiivistä yhteyttä. Samalla
kun opettajat laativat tunteikkaita somepäivityk-
siä kuinka heidät uhrataan koronalle, eläkkeelle
jääneet riskiryhmään kuuluvat anestesia- ja tehohoito-
lääkärit ilmoittautuvat vapaaehtoiseksi töihin etulinjaan
— tietäen, että jokainen intubaatio, ekstubaatio
ja ventilaatio tarkoittaisi aerosolipölyhdystä
suoraan omalle naamalle. Teho-osasto toisensa
jälkeen sai kiittollisen paketin yrittäjiltä, jotka
halusivat tukea etulinjan työntekijöitä. Samaan
aikaan tilanne oli hämmentävä sivussa seisoville
kirurgille, joista ensimmäistä kertaa kukaan ei

tuntunut olevan kiinnostunut — paitsi jos heillä
sattui olemaan aiempaa anestesiakokemusta.

Toden totta. Jos koronapandemia olisi klas-
sikkokirja, se saattaisi sisältää aiemmin Kes-
ki-Maassa vähälle huomiolle jääneitä hobitteja,
jotka kuitenkin nousevat merkittävään rooliin
kriisin ollessa suurimmillaan.

Kun rajoitustoimien vuoksi kamalin skenaar-
io ei onneksi toteutunutkaan Suomen ensim-
mäisessä aallossa, palattiin takaisin normaaliin.
Ruokalahetykset teholle loppuivat, kiitokset
jäivät unholaan ja nuijanukutusvitsit palasivat.
Tätä kirjoittaessa ei vielä ole tiedossa, miten
toisen aallon kanssa tulee lopulta käymään. Var-
maa kuitenkin on se, että kun koronapandemia
on ohi, näkymätön haamu saa jälleen taputella
itseään olalle peilikuvaa katsoessaan. Ennen kuin
seuraava pandemia iskee ja anestesia- ja tehohoito-
lääkärien työpanos jälleen huomataan.

Sitä odotellessa muistetaan tämä: Pandemia
tai ei, olemme tärkeitä ja teemme korvaamatonta
työtä. Riippumatta siitä, arvostavatko potilas,
kirurgi tai tavallinen kansalainen sitä millään
lailla. ■